

975 - 1011. 3/ Mezi Schillerovým náměstím a citadelou. 4/ To jest výběrčí služba v městech, srovnej řád městských úředníků ve Wormsu, Keutgen, č.120, str. 109.

68.

Wormský konkordát /23. IX. 1122/.

MGH, Const., IV. 1., 159.

Rostoucí rozpory uvnitř feudální společnosti vyvrcholily poprvé mocně v srážce mezi imperiem a sacerdotiem /tak zvaný boj o investituru/, který byl ukončen kompromisním konkordátem na základě wormských úmluv. Tento konkordát je prvou smlouvou mezi státem a církví. O smlouvě byla vydána dvojitá listina, císařská a papežská.

/Listina císařská/

Ve jménu svaté a nerozdílné trojice. Já Jindřich, z boží milosti římský císař, augustus, pro lásku boží, svaté říše římské a pána papeže Kalixta ^{1/} a pro spásu své duše přenechávám bohu, svatým božím apoštolům Petrovi a Pavlu a svaté katolické církvi všechnu investituru prstenem a berlou a povolují, aby se ve všech chrámech, které jsou v mé říši neb císařství, dále kaninickou volbu a svoboné vysvěcení. Majetek a regalia blahoslaveného Petra, které byly od počátku sporu až po dnešní den buď za času mého otce, buď také za mně, které mám, téže svaté římské církvi navracím; /u těch/, které však nemám, spravedlivě přispějí, aby byly vráceny. Také vlastnictví všech ostatních chrámů a knížat i jiných, jak duchovních, tak světských osob, které bylo ztraceno v oné válce, jež mám, buď podle rady knížat nebo podle spravedlnosti odevzdám; které nemám, /u těch/ spravedlivě přispějí, aby bylo odevzdáno. A dávám skutečný mír pánu papeži Kalixtovi a svaté římské církvi a všem, kteří jsou nebo byli na jeho straně. A ve věcech, ve kterých bude svatá římská církev žádat o pomoc, věrně přispějí, a v těch, ve kterých si mně bude stěžovat, provedu sobě propůjčenou spravedlnost. Toto vše se děje za souhlasu a podle rady knížat, jejichž jména jsou níže psána: Adalbertus, arcibiskup mohučský, Fridrich/, kolínský arcibiskup, Hartwig/, řezenský biskup, Ota/, bamberský biskup, Bruno/, špýrský biskup, Herman/, augšburský biskup, Gotebald/, utrechtský biskup, Ota/, kostnický biskup, Bertulf/, opat fuldský, Jindřich, vévoda ^{2/}, Fridrich, vévoda ^{3/}, Bertolf, vévoda ^{4/}, Luitpold, markrabí ^{5/}, markrabí Engelbert ^{6/}, Gotfríd, falckrabí ^{7/}, Ota, falckrabí ^{8/}, Berengar, hrabě ^{9/}. Já Fridrich, kolínský arcibiskup a arcikancléř, jsem přezkoumal.

/Listina papežská/

23. září 1122.

Já Kalixt, biskup, sluha sluhův božích, Tobě, milému synu Jindřichovi, z boží milosti římskému císaři, augustovi, povolují volbu biskupů a opatů německého království, kteří příslušejí k říši, aby se dala v Tvé přítomnosti bez simonie a bez všeho násilí; abys souhlasil a poskytl pomoc

rozvážnější skupině při radě nebo usuzování metropolitů a spoluprovincióálů, kdyby vznikla nějaká neshoda mezi stranami. Zvolený pak nechť přijme od Tebe /dobrovolně/ regalia a nechť Ti poskytne to, co Tobě z nich právem náleží. V ostatních právech posvěcený nechť přijme /dobrovolně/ do šesti měsíců podáním žezla regalia a nechť Ti poskytne to, co Ti z nich právem náleží, kromě toho, což - jak známo - sluší římské církvi. Vzneseš-li na něco ke mně stížnost a požádáš-li o pomoc, poskytnu Ti pomoc podle zvyklosti svého úřadu. Uzavírám pravý mír s Tebou i se všemi, kteří jsou nebo byli na Tvé straně po dobu tohoto rozbroje.

1/ Kalixt II., 1119 - 24. 2/ Jindřich Černý, vévoda bavorský. 3/ Vévoda švábský. 4/ Berthold z Zähringen /zemřel 8. prosince 1122/. 5/ Markrabí rakouský. 6/ Engelbert ze Sponheimu, markrabí istrijský. 7/ Gotfríd hrabě z Calw, falckrabí rýnský. 8/ Ota z Wittelsbachu. 9/Berengar hrabě ze Sulzbachu.

4. Byzanc.

69.

Povstání "Nika" /532/.

Chrestomatija po istorii srednich vekov, I, Moskva, 1953, str. 182 - 188.

Povstání "Nika" bylo předmětem zájmu celé řady spisovatelů, jeho současníků: Prokopia, Euagria, Jana Malaly, Marcellina Comese a j.; avšak i pozdější kronikáři IX. - XII. stol. Theofanes, Jan Kedrinos, Jan Zonaras se zabývají touto událostí.

Níže jsou uvedeny pouze zprávy Prokopia: "Perská válka", kn.1, 24, 25; "O stavbách Justiniana", I, 1, str. 8, a "Tajná historie", XII, str. 79. Z letopisu Theofanova k r. 6024 /vyd. de Boor/ uvedena pouze část nejdůležitější.

a/ Prokopius "Perská válka", I, 24, 25.

Asi v téže době vypuklo v Byzanci neočekávaně povstání mezi lidem, jež bylo i proti očekávání neobyčejně mohutné a pro lid i senát skončilo velkým neštěstím. Stalo se to takto.

V každém městě se /lidé/ v demách^{3/} odedávna dělili na Modré a Zelené, avšak uplynulo již něco času od těch dob, kdy lidé pro tyto názvy a lavičky, zaujímané při představeních, začali utrácet peníze, podrobovali se nejkrutějšímu mučení a byli ochotni zemřít nejpotupnější smrtí. Vedou hoj s protivníky, sami nevědouce proč riskují, avšak dobře jsouce si vědomi, že i když zvítězí v boji nad nepřáteli, nečeká je nic jiného než že budou ihned odvedeni do vězení a tam v strašných mukách zahynou. U nich nepřátelství k blízkým /lidem/ vzniká bez příčiny a potrvává po celý život, neustupující ani před spřízněním ani před /pokrevním/ příbuzenstvím ani